

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกควบคุมและตรวจสอบการบริหารงานโดยผู้ถือหุ้นและผลการดำเนินงานของกิจการประจักษ์ ได้บทสรุปและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

6.1 บทสรุป

6.1.1 การวิเคราะห์โครงสร้างของผู้ถือหุ้นและคณะกรรมการบริษัทของบริษัทประกันวินาศภัยไทย

บริษัทประกันวินาศภัยไทยมีผู้ถือหุ้นรายใหญ่เฉลี่ยประมาณ 60.68% ของหุ้นทั้งหมดของบริษัท โดยมีแนวโน้มคงที่มาตลอดตั้งแต่ปี 2536-2540 ในบางบริษัทมีสัดส่วนผู้ถือหุ้นรายใหญ่สูงสุดถึง 99.99% โดยบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ มีสัดส่วนดังกล่าวเฉลี่ยประมาณ 40.62% ในขณะที่บริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีสัดส่วนดังกล่าวเฉลี่ยสูงถึง 80.74% ซึ่งมากกว่า 2 เท่าเมื่อเทียบกับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ในส่วนกรรมการบริษัทที่เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ โดยเฉลี่ยจะมีสัดส่วนการถือหุ้นประมาณ 10.78% ของหุ้นทั้งหมดของบริษัท เป็นที่น่าสังเกตว่าบางบริษัทมีสัดส่วนดังกล่าวสูงถึง 89.07% พบว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ มีสัดส่วนการครอบครองหุ้นโดยกรรมการบริษัทที่เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่อยู่ประมาณ 4.13% ซึ่งเมื่อพิจารณาดูบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะพบว่า มีอัตราส่วนดังกล่าวโดยเฉลี่ยประมาณ 17.43% ซึ่งสูงกว่าบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ถึง 4 เท่า

นอกจากนี้ในส่วนของผู้ถือหุ้นใหญ่ประเภทสถาบันการเงินมีการครอบครองหุ้นโดยเฉลี่ยเป็นสัดส่วน 11.31% ของหุ้นทั้งหมดของบริษัท โดยในบางบริษัทมีสัดส่วนผู้ถือหุ้นใหญ่ประเภทสถาบันการเงินสูงถึง 59% พบว่ากลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีอัตราส่วนดังกล่าวใกล้เคียงกัน

ในส่วนของผู้ถือหุ้นชาวต่างประเทศพบว่า ตั้งแต่ปี 2536-2540 มีสัดส่วนนี้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับ 11.61% ของหุ้นทั้งหมดของบริษัท บริษัทประกันวินาศภัยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นชาวต่างประเทศเฉลี่ย 9.41% ต่ำกว่าบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ที่มีสัดส่วนดังกล่าวเฉลี่ย 13.82%

โดยเฉลี่ยแล้วคณะกรรมการบริษัทจะมีจำนวนประมาณ 9 คน โดยบริษัทประกันวินาศภัยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ เฉลี่ยแล้วมีขนาดคณะกรรมการบริษัทใหญ่กว่าบริษัทประกันวินาศภัยที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ อาจเนื่องมาจากบริษัทประกันภัยในตลาดหลักทรัพย์ฯ มีผู้ถือหุ้นใหญ่ที่มีความหลากหลายมากกว่า จึงมีการส่งตัวแทนเข้ามาเป็นกรรมการบริษัทเพื่อคอยควบคุมและตรวจสอบการบริหารงานของบริษัทเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตน

สำหรับความเป็นบริษัทครอบครัวพบว่า เฉลี่ยแล้วมีบริษัทที่มีลักษณะความเป็นบริษัทครอบครัวจำนวน 25 บริษัทจากบริษัทที่ศึกษาทั้งหมด 36 บริษัท

จากการศึกษากลุ่มบริษัทตัวอย่าง ในระหว่างปี พ.ศ. 2536-2540 สามารถสรุปได้ว่า บริษัทประกันวินาศภัยของไทยยังคงมีลักษณะความเป็นบริษัทครอบครัวและมีลักษณะการครอบครองหุ้นแบบกระจุกตัว โดยดูจากสัดส่วนการครอบครองหุ้นของผู้ถือหุ้นใหญ่ที่มีมากกว่าครึ่งหนึ่งของหุ้นทั้งหมด มีความสัมพันธ์โยงใยกับบริษัทอื่นๆ ในรูปของการครอบครองหุ้นโดยเฉพาะสถาบันการเงิน อย่างไรก็ตามจากนโยบายการเปิดเสรีธุรกิจประกันภัยทำให้มีแนวโน้มที่จะมีผู้ถือหุ้นชาวต่างประเทศเข้ามาครอบครองหุ้นในธุรกิจประกันวินาศภัยสูงขึ้น ซึ่งอาจเป็นแนวทางหนึ่งที่จะลดลักษณะความเป็นบริษัทครอบครัวลงในอนาคต

6.1.2 การวิเคราะห์ผลการประมาณการผลการดำเนินงาน

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกควบคุมและตรวจสอบการบริหารงานโดยผู้ถือหุ้นและผลการดำเนินงานของกิจการประกันวินาศภัย พบว่าสัดส่วนการครอบครองหุ้นของกรรมการบริษัทที่เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่และความเป็นบริษัทครอบครัวมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ตามลำดับ แต่สัดส่วนผู้ถือหุ้นชาวต่างประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ สำหรับอัตราส่วนค่าสินไหมทดแทนที่ใช้แทนผลการดำเนินงานของบริษัท พบว่าสัดส่วนผู้

ถือหุ้นใหญ่ประเภทสถาบันการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับอัตราส่วนค่าสินไหมทดแทน แต่สัดส่วนผู้ถือหุ้นชาวต่างประเทศกลับมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราส่วนดังกล่าว นอกจากนี้เมื่อได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยควบคุมอื่นๆที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของกิจการประกันวินาศภัยพบว่า รายได้จากการประกันอัคคีภัย ขนาดของบริษัทและการขยายตัวของเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ นอกจากนี้การขยายตัวของเศรษฐกิจยังพบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และในส่วนของรายได้จากการประกันภัยรถยนต์พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราส่วนค่าสินไหมทดแทน

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นภาพรวมของโครงสร้างผู้ถือหุ้นและคณะกรรมการของบริษัทประกันวินาศภัยไทย และความสัมพันธ์ระหว่างกลไกควบคุมและตรวจสอบการบริหารงาน โดยผู้ถือหุ้นและผลการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างกิจการประกันวินาศภัยที่ทำการศึกษา โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังนี้

1. จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันระหว่างสัดส่วนการครอบครองหุ้นของกรรมการบริษัทที่เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่กับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ จึงควรสนับสนุนให้กรรมการแต่ละคนมีส่วนได้ส่วนเสียในผลประโยชน์ของบริษัท โดยให้มีการร่วมถือหุ้นภายในบริษัทเป็นจำนวนที่มากพอเพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงานของคณะกรรมการบริษัท
2. ควรมีนโยบายและมาตรการส่งเสริมบทบาทของผู้ถือหุ้นใหญ่ประเภทสถาบันโดยเฉพาะสถาบันการเงินในบริษัทประกันวินาศภัย อันเนื่องมาจากมีส่วนช่วยในการพัฒนาการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานของบริษัทประกันวินาศภัย ช่วยในการคัดเลือกและตรวจสอบลูกค้าได้ในระดับหนึ่ง ทำให้การคัดเลือกลูกค้ามีความรอบคอบและมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ดังสังเกตได้จากที่พบความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนผู้ถือหุ้นใหญ่ประเภทสถาบันการเงินในทิศทางตรงข้ามกับอัตราส่วนค่าสินไหมทดแทน
3. จากแนวโน้มที่จะมีชาวต่างประเทศเข้ามาร่วมทุนในบริษัทประกันวินาศภัยเพิ่มมากขึ้น และจากการที่ตัวแปรความเป็นบริษัทครอบครัวมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราผลตอบแทน

แทนต่อส่วนของเจ้าของ จึงไม่สามารถปฏิเสธถึงส่วนดีของความเป็นบริษัทครอบครัวและ กระแสโลกาภิวัตน์ แนวโน้มการเปิดเสรีที่เป็นอยู่ในธุรกิจประกันภัยไทยได้ ดังนั้นควรมีการ เตรียมความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยการส่งเสริมและให้ความรู้แก่ เจ้าของ, คณะกรรมการ และผู้บริหารของบริษัทประกันวินาศภัยไทย ซึ่งโดยส่วนใหญ่ยังคงมีลักษณะ ความเป็นบริษัทครอบครัว ให้สามารถเอาประสบการณ์ที่สั่งสมมาพัฒนาาร่วมไปกับแนวทาง การบริหารและการดำเนินงานที่มีมาตรฐานเป็นสากล และมีเทคโนโลยีใหม่ๆของธุรกิจเพิ่ม มากขึ้น

4. จากการวิเคราะห์แบบจำลองพบความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามระหว่างสัดส่วนผู้ถือหุ้น ชาวต่างประเทศกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และพบความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ระหว่างสัดส่วนผู้ถือหุ้นชาวต่างประเทศกับอัตราส่วนค่าสินไหมทดแทน จึงควรมีการตรวจสอบและติดตามในกรณีที่มีการให้ชาวต่างประเทศเข้ามาถือหุ้นในบริษัทประกันวินาศภัย มากขึ้น รวมไปถึงการเปิดเสรีธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย ควรจะมีการศึกษาอย่างรอบ คอบ มีการเตรียมความพร้อมและทำการอย่างค่อยเป็นค่อยไป เนื่องจากธุรกิจประกันภัยใน ประเทศไทยมีลักษณะความเป็นบริษัทครอบครัวอยู่มาก ดังนั้นเมื่อจะมีการเปลี่ยนแปลงให้มี ความเป็นสากล มีการแข่งขันกันโดยเสรีจึงต้องมีการศึกษาและพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อ นำเอาจุดเด่นของการประกันภัยแบบครอบครัวของไทยและจุดเด่นของการประกันภัยแบบ สากลมาประยุกต์ใช้เข้าด้วยกัน
5. จากการที่ตัวแปรรายได้จากการประกันภัยรถยนต์มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตรา ส่วนค่าสินไหมทดแทน จึงควรมีการเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย ไทย ในเรื่องความสามารถในการรับเสี่ยงภัยโดยเฉพาะการประกันภัยรถยนต์ให้มากขึ้น

6.2.2 ข้อจำกัดในการศึกษาและข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาเพิ่มเติม

ข้อจำกัดในการศึกษา

1. เกิดปัญหาจากความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลทั้งในเรื่องของจำนวนข้อมูลที่มีน้อยและในเรื่อง ของคุณภาพซึ่งอาจมีข้อผิดพลาดในการจัดเก็บข้อมูล รวมทั้งอาจเป็นไปได้ว่าข้อมูลงบการ เงินอาจไม่ตรงกับความเป็นจริง คืออาจมีการบิดเบือนข้อมูล ซึ่งปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นมากกับ ข้อมูลของบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ส่วนบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลัก ทรัพย์ข้อมูลที่มีเชื่อถือได้พอสมควร ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ผู้วิจัยไม่สามารถตรวจสอบได้ ทำให้การ ศึกษาทฤษฎีการควบคุมและตรวจสอบการบริหารงานที่ใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ศึกษาได้เพียงระดับ

หนึ่งเท่านั้น รวมไปถึงความบกพร่องของข้อมูลเหล่านี้ อาจทำให้ผลการวิจัยที่ออกมา มีข้อผิดพลาดได้

2. งานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาตั้งแต่ปี 2536-2540 ซึ่งในกลางปี 2540 เป็นช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ทำให้ผลการศึกษาอาจไม่สามารถสะท้อนสภาพความเป็นจริงในสภาวะปกติได้
3. ข้อจำกัดในเรื่องของเวลาที่ใช้ศึกษา อันเนื่องมาจากการศึกษาตัวแปรกลไกควบคุมและตรวจสอบการบริหารงานบางตัว เช่น ตัวแปรขนาดผู้ถือหุ้นชาวต่างประเทศ ควรศึกษาในช่วงระยะเวลาที่ยาวนานขึ้นกว่าที่ทำในงานวิจัยฉบับนี้ เพื่อที่จะได้เห็นผลของตัวแปรดังกล่าวในระยะยาว เนื่องจากผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ พบความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามระหว่างตัวแปรขนาดผู้ถือหุ้นชาวต่างประเทศกับผลการดำเนินงาน อาจเป็นผลที่เกิดขึ้นในระยะสั้นเฉพาะช่วงเวลาที่ทำการศึกษา ซึ่งเกิดขึ้นจากความบังเอิญหรือจากการที่บริษัทประกันวินาศภัยไทย มีผลการดำเนินงานที่ไม่ดีอยู่แล้วก่อนที่จะมีชาวต่างประเทศเข้ามาถือหุ้นก็เป็นไปได้
4. ปัญหาจากคำจำกัดความในการศึกษา อาจเนื่องจากข้อจำกัดในการหาข้อมูลทำให้ตัวแปรบางตัวไม่สามารถแสดงถึงจุดประสงค์ที่ต้องการอย่างแท้จริงได้ เช่น การพิจารณาความเป็นบริษัทครอบครัวโดยการพิจารณาจากการที่กรรมการมีนามสกุลเหมือนกันนั้น ในความเป็นจริงกรรมการที่เป็นเครือญาติกันหรือมาจากครอบครัวเดียวกันไม่จำเป็นที่จะต้องมีนามสกุลเหมือนกันก็ได้ ทำให้การเก็บข้อมูลความเป็นบริษัทครอบครัวอาจไม่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาเพิ่มเติม

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นแนวทางหนึ่งซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการ Corporate Governance ในระบบเศรษฐกิจไทยต่อไป ซึ่งการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้สามารถทำได้หลายแนว อาจทำการศึกษาในธุรกิจสาขาอื่นหรืออุตสาหกรรมโดยรวมของบริษัทในประเทศไทย ซึ่งในช่วงแรกอาจจะเน้นให้ความสำคัญกับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ อันเนื่องมาจากผลการดำเนินงานของบริษัทจะมีผลกระทบต่อคนจำนวนมาก แต่ต่อไปควรจะมีการศึกษาในส่วนของบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ด้วย เพื่อเป็นการพัฒนา Corporate Governance ของธุรกิจในประเทศไทยให้ดีขึ้น นอกจากนี้ในเรื่องของขบวนการศึกษา อาจทำการพัฒนาวิธีการศึกษาไปได้หลายวิธี การวัดผลการดำเนินงานของบริษัทก็สามารถมองได้หลายด้านซึ่งมีวิธีการวัดที่แตกต่างกันไป รวมทั้งยังมีกลไกควบคุมและตรวจสอบการบริหารงานของบริษัทอีกมากที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานซึ่งนำทำการศึกษาต่อไป เช่น สัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหารสูงสุดของบริษัท การควบคุมและตรวจ

สอบโดยกรรมการอิสระ กรรมการตรวจสอบ เจ้าหน้าที่ ผู้ถือหุ้นรายย่อยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ กับทางบริษัท และการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท เป็นต้น

เนื่องจากแนวโน้มของตลาดโลกที่มีการเปิดเสรีและมี Globalization สูงขึ้น ทำให้มีการแข่งขันในตลาดสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นคู่แข่งจากทั้งในประเทศและจากต่างประเทศ ดังนั้นประเทศไทยจะต้องเร่งสร้างบรรยากาศและมาตรฐานการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและเป็นการพัฒนาระบบเศรษฐกิจให้มีความสามารถในการแข่งขันได้ต่อไปในอนาคต